

СВОБОДА SVOBODA Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07308

ЗВОРОТ ДО КАРИ СМЕРТИ

Одним із характеристичних і найбільш переконливих доказів на зворот американських настроїв „направо“, в сторону консерватизму, є шораз чутливіший голос за konieczність повернути в Америці кару смерті, скасовану в різних стейтах, коли ще кілька років тому панівно в Америці, особливо на Півночі, була не консервативна, а ліберальна течія.

Отож уже після того рішення Найвищого Суду, 7 листопада ц. р. понад 5 мільйонів мешканців стейту Каліфорнії висловилися у загальному плебісциті за прийняття кару смерті, проти округу двох з половиною мільйонів, що голосували „проти“.

Такий зворот громадської думки є, безумовно, реакцією на страхотливий зріст злочинності, що її головні джерела: замазання чіткої лінії між свободою і свавіллям, занепад загальної громадської моралі й дисципліни, поблажливість судових вироків, внаслідок чого законом, органи безпеки і суд перестали лякати потенційних злочинців.

РОСІЙСЬКІ ФІЛОСОФИ ПРО РОСІЯН

В 1967 р. „Льва-Пресс“ у Парижі перевидала 330-сторінкову збірку статей про російську революцію, написану в 1918 році найвідомішими філософами й публіцистами Росії п. з. „З глибини“. Вона була надрукована в 1921 р. у Москві, але весь її наклад, крім двох примірників, потрапив вивезених з друкарні робітниками, більшовицькі схопили.

З 11-ти статей, що входять до збірки, „З глибини“, розглянемо деякі з статей філософа Н. Бердяєва (1874-1948), який відкривав „в Росії революційний образ старої Росії, духів, давно вже виявлених у творчості наших великих письменників, бісів, що вже віддавали волюготу російським людям“.

У цій своїй статті Н. Бердяєв, аналізуючи творчість Гоголя, Достоевського і Толстого, дошукується в ній розгадок на всі те лих і всі нещасть, що їх принесла більшовицька і в олюція, пізнання „духів“, що володіють тією революцією.

М. Гоголь, на думку Бердяєва, належить до найбільш загадкових письменників і забрав із собою в могилу нерозгадану таємницю. Він — єдиний російський письменник, в якому було відчуття магізму, що, либонь, прийшло до нього із Заходу, з католицької Польщі.

ДЕКЛАРАЦІЯ ЗП УТВР : З ПРИВОДУ 50-РІЧЧЯ СССР

30 грудня ц. р. припадають п'ятдесяті роковини утворення Советського Союзу. З цієї нагоди керівники Комуністичної партії в уряді Советського Союзу та піднесені ім органи послалили пропагандивну кампанію з метою створити враження, що СССР — це єдина в світі багатонаціональна держава, в якій справедливо розв'язано національні питання і в якій взаємини між народами побудовані на принципах справжньої рівності і дружби.

Народи СССР, які, після розвалу царської імперії, утворили власні самостійні республіки, але швидко втратили їх в результаті збройної агресії російських більшовиків і були включені в СССР, також роблять підсумки того, що принесла їм ця нова державна формація. Вони пригадують, що, згідно з формальними актами з-перед 50 років, СССР творився передусім для того, щоб, нібито, забезпечити суверенітет союзних республік проти агресії капіталістичного світу.

В умовах совєтської влади український народ втратив мільйони людей, штучно замучених голодом в 1933 р. і тисячі знищених діячів культури, творчої інтелігенції. Його землю опанували наїзники, що понад 50 років самовільно господарять у його хаті.

Тож саме становище в інших неросійських республіках. Тисячами шупальців спрут російського великодержавного централізму опановує і контролює життя російських народів, виразно змагаючи до ще більшої уніфікації імперії. Тому не випадково є те, що вже сьогодні керівники КПСС говорять про заникання значення кордонів між союзними республіками.

Паралельно з таким національним повененням неросійських народів керівники КПСС знищили політичні й соціальні свободи всіх народів СССР. Теоретично гарантовані конституцією Советського Союзу свободи слова, друку, зборів, організацій, релігійних переконань день-у-день порушуються органами влади.

Добрий приклад

На початку грудня Американський Жидівський Комітет провів у життя незвичайно важливий план, організуючи окремий інститут для систематичних студій жидівської діаспори, щоб забезпечити для жидівської діяльності і політики в окремих країнах поселення „планування на далеку мету і успішну розв'язку жидівських проблем“.

Про важливість науково-дослідної бази для суспільно-політичного, культурного і економічного життя будьякого суспільства — не приходиться говорити. Жидівський провід усвідомив собі вагу такої бази, стверджуючи, що без постійного і систематичного вивчення суспільних і політичних процесів не можна розгорнути успішної діяльності.

Жидівський приклад, зокрема в цьому випадку, повинен привернути увагу також нашої громади в ЗСА і усієї діаспори. Мало яка ділянка нашого життя є у такій мірі занедбана, як ділянка студій нашої діаспори з одного боку і вивчення процесів в Україні з другого.

На наших очах, однак, життя одиниць, громад, націй шораз більше ускладнюється і шораз менші можливості будуть для всіх тих, які здаються на „спільний біт“, подіб. без всеобіймаючого плану на завтра і післязавтра.

Гарантія праці журналістів

В останніх місяцях-тижнях актуалізувалася проблема свободи — і трудності — журналістичної праці. Річ у тому, що суди почали вимагати від журналістів виявлення джерела, з якого вони дізналися про справу, що стали предметом поліційного слідства чи судового розгляду.

Це не тільки теоретична проблема, пов'язана з Першим Додатком до Конституції про охорону свободи слова і преси. Це сучасна реальна й сучасна практика, якою стала преса, невідлучна частина новітнього суспільства в кожній вільній країні світу, де читачі хочуть довідатися з преси правду. Тієї правди преса не може дізнатися, коли не має своїх, дуже часто довірливих, джерел.

Преса та її працівники є власністю і добром цілого суспільства, цілого народу, добро якого мають на увазі. Будучи на його послугах — журналісти заслуговують на охорону своєї праці, а не на підкування і переслідування за те, що добули вартісні і правдиві інформації, що допомогли судочинству.

УКРАЇНСЬКІ ВИСТАВИ В ПОЛЬЩІ

До Києва повернулися з виступів у Польщі артисти Українського драматичного театру ім. Франка. Вони показували у Кракові під назвою „Днів Києва“ п'єси: „Пам'ять серця“ О. Корнійчука, „Касандру“ Лесі Українки та „Лимерівну“ Панаса Мирного, мали пресові конференції у Варшаві й Кракові, де виступали Н. Ужвій, С. Пономаренко та ін.

Міра Гармаш

СНАНДИНАВСЬКІ ЕКСНІЗИ

Своїм розміром літак-велетень Б-747 видається казковим літаючим кораблем, в порівнянні з яким ДП-8 — звичайна комашка. Хоч він може вмістити біля 500 осіб, САС переробляє його, зменшуючи це число, щоб було більше місця для вигради пасажирів.

краві творять таку чудову мозаїку, що просто годі відірвати очі. Люди їх купують і купують. Берген весь у квітах: і на скверах, і в парках, і в городах, і на підвіконні. Як писмню, що всюди чисто, а хоч скромно та культурно вдягнені люди видно люблять красу!

Врешті нас огортає втом. Хоч тут 10-а ранку, вдома, у Філадельфії, тільки 5-а, а ми ще не „перестроїлись“ на новий час. Вертаючись до готелю завважуємо у вітрині крамниці сервету, вишивану білою гладдю по білім, з вирізуванням, не то що подібну, але просто тожтотно з нашими, полтавськими.

майже половину населення. Освіщені ді купці-парубки, без права женитися з норвежками, створили окрему, замкнену в собі класу, підпорядковуючись тільки своїм законам, головою Любеку й Ростоку та не платячи Норвегії податків. Цим всім зручно маніпулювала Данія для експлуатації та поневолення країни.

Залишивши автобус на стоянці, йдемо доріжкою між деревами похід горою до Трольдгавгену — дому Гріґа та його дружини, Ніни. Повітря свіже з запахом зілля. Підмуглику собі Гріґову „Пісню Тролів“, що дивує Марію, яка вважала мене за американку, бож розмовляємо з нею поанглійськи. Кажу їй, хто я. Вже разом співаєм „Смерть Ази“ та „Пісню Сольвейґа“.

звичнем Грегг) все залишене так, наче композитор вийшов на хвилюню та зараз повернеться. А може він компонує там в окремому будинку над озером і дзвінок, яким дружина Ніна повідомляє його про прихід гостей, не відповідає? Та ні, он у скелі його могила серед природи, яку Гріґ так любив, з видом на гори, озеро... Ніна, переживши чоловіка на 28 років, доживши 90-ліття, теж там. Даремно чекає композитора чорне відкрите фортепіано, а гостей глибокі зелені, атласові фотелі. В ідальні стіл накритий тьмяною скатертиною у зорі подібні до наших, з гуцульських килимів. В робітні плісня, на стіні скрипка, плащ і капелюх композитора, письменницький стіл з манускриптами, крісло. Далі кімната з подорожним кувром Гріґа, з одягами, в яких він виступав, та різні трофеї; срібні еольські арфи за скло, шаффи, безліч знімків, портрети. А з кожного вікна чудовий вид, і щораз інший, на синяву озера, гори, зелені, квіти.

Вийшовши фунікулером на шпиль однієї з гір, минувши по дорозі розкішні вилли в квітах, не можемо намилуватися краєвидом, осяяним сойцею. Пізнаємо будинки в місті, доведомся, що леговище вранд овеаном за горою, щоб не було гуркоту дже-тв. (Далі буде)

